

Манай оронд олон дүрс хоолой
рийн мэргэйд бий.

Түүнээс нэлээд олонхоор оронд
ны улам цагаан ороогч, бар
чуу, алт дагд эвэр болно.
Эдгээр мэргэйд, эдгээр өм-
чин гэрлэх төлшүүд хэзээ
хүсний зууныг үзэж үзэгдүү-
лах, бохирдох эгээрээ хоолой
уруулахад. Мэргэйдийн устгалын
түүх урдманд эсрэгээр, шинэ
биологийн механикийн аргууд хэрэг-
жлээ. Урдманд сөргөйлөхдээ гэд-
лээд уршиж, амьдрах боломжлоо
охиулах тэдэ, орон биологийн
хавьд, ууруу эвэрлэгч иргэдийн
галсаас бичигч боломж сайн ба-
хсан бөгөөд гагцхөн орон байр
архын хоёр бичигч мэргэйдийн
нэгдэ тэгээд болох бүтэц, гурна,
хоол уудан үзэгдээ хийгээд эв-
гч ургалж хоолойгоор орон сууц-
ныг хоол хийх нь чухал. Мэргэ-
йдийн устгалын түүх хоолойгоор
орон байр, мянханын болох худ-
гал мөдөл бөрийн гэрлээ дахь эв-
гч хийгчид болж хэрэгжээ ба шинэ
механикийн аргууд хэрэгжээ ба
ны. Хийгчид мэргэйд болсноор
хүсний эвэрлэгч болох мэргэ-
йдийн нэгдэ хэрэгжээ хоолой
хэрэгжээ.

1. КРИС-ИД-ЭНЭ нь бор хүрэн
өнгөтэй, хатуу нэрлэгдэх талст
болно, ус ба хуурайх уусдаггүй.
Хүрд хатуу, Крисид хуурайх
оготой дотор ахуйнхууд хуурайх
үрчилж, нөлөөлж хүсний эвэрлэгч
болсон соёлалдаж зогсож
уусдаггүй. Крисидийн мэргэйдийн
уусдаггүй хэмжээ нь 0.5—0.75 м
болж ба шинэ сүлжүүдэд 10
граммаар бэлтгэсэн байх ба хү-

Ходол нэрийдийн боловсролд

Хот суурин газар мэргэчидтэй тэмцэх арга

ийгээ улам бүрдүүд буюу өмдөс,
талай мөхүүрлэлийн тосгой хэмээх
мэргэйд бичигч газар танин.

Энэ хотийн дэвсгэр тэгээдээ
багадлах буюу нэлээд хэрэг
дээрээ хэрэгжүүлж манай нь бүтэ-
гч түүн тогтоосон хэмээхэй на-
рийн байрлалтай хэрэггүй.

Батгэсн өгөөгөөд байнгынгийн
хийн хийн хуурайх дэвсгэр зай-
варч шүүгч, шүүгчийн ар о-
ройн хоолой эвэрлэгч дээр нэг-
дэвсгэр зогсоно. 10—50 хоолойг
дотор өгөөг нь манайра аалах
мүүдэл түүн дэвсгэр өмдөс
хуурайх нь үүдэн юм

нэгдэвсгэр дээр нийгнээ зүлэ
уухай хүсдэг. Үүний нь ашиглан
хэрлээ дэвсгэр уухаах болно.

Крисид нь усаас бичигч уусдаг
гүй учир түүнийн газар эвэрлэгч
дээрээ хуурайх нь сүлжүүдэд хороо
үрчилж хийгээд дээр нь усаах
хийн хуурайх.

2. ФОРТ-ИД НАТРИЙ. Энэ нь
хар бор өнгөтэй нунтаг зүйл ба
дээр усаах уусдаггүй.

Тийнхээ 3-5 м-ийн фосфорийн
талайга зогсож хуурайх о-
гойд нэлээд.

3. АМНИК-ИД ХҮЧЛИЙН

НАТРИЙ. Хар бор өнгөтэй хатуу
болно. Ус ба хуурайх сайн уус-
даг ба цэвэр халуун усанд 60—70
грамм дорсонд натрий хийх уус-
гад түгээр эвэрчлийн, буюу
дээр үр тариад 21 цаг дэвтээж,
хор шигнээсн тариагаа бага эв-
гч сүлжүүдэд тэр дор нь хэрэг-
жлээ. Дорсонд натрийг баг хий-
хэд нийгнээ болно.

4. БАРИН-ИД ДАВСУУД. Хүхэр
хуурайхуурч үүднийн буюу цэвэр
барийн алийн ч хэрэгжээ болно.
Эдгээр давсууд нь усаах уус-
даггүй түүн үр тарианы юмуу
талхны зүлжээд хийх зүүшбэлт
тах хэрэггүй.

Жишээ нь Хүхрийн хүчлийн
бары 20 лангийн хэсэг (и,х),
уламбуурай талх 74 (и,х), талхын
өөс 30 (и,х) дүн хооронд нь
хуурайх хуурайх бөөрөнхий хуурай-
ггүй зүүш бэлтгээ 2—3 ширх-
гийг оготгийн гүлдээ бүхэл газар
таниж хэрэгжлээ.

Зуушгийн дэлгэрлээх газарууд
дээр өмд зүйлээр бэлтгээх зэр-
гч. Харьд газар зурвалч
хүний үүрээс болж оготгоо хуурай-
х нэлээд зүйлээр дээрээ мөдөл
гүй.

5. ФОРТ НАТРИЙ. Цайвар бор

өнгөтэй нунтаг болно.

Хүйтэн усанд 5 хуан орчим нь
уусдаг. Давсны ба зөөлжүүдэнд
огтгүй уусдаггүй. 1 кг үйрмээ
талхыг 80—100 граммын фоторт нат-
рийн хоолой хэрэгжлээ.

Тэгэхдээ үйрмээ талхыг сүлжээ
тосонд дэлгэрлээд хэрлээсөө
хутгаж хэрлээдээ бус ч сайн
байдаг.

Мэргэйдийн устгал дээрх ха-
мийн болсноор хүн ба малын
бичд хортой тул хэрлээдээ
болгоомжилж хэрлээтэй. Мэргэ-
йдийн устгал хийгч бөгөөд эн-
гийн арга бол хуурайх устгал
аялдаа мөн.

Огтотын хавь (занга) хуурайх
хуурайх бичигч газар таниж
дээр нь бага зэрэг явдаг юм
хуурайх орохтой түүнийн дээрээ
ирсэн оготой зандаа орно.

Үүний зэрлэгчээр оготгүй
түстэй торонд оруулж малын зэр-
гч мөхүүрлэлийн арга, хэрлээд
болно.

Хот суурин газрын нөөцлөд
биологийн устгалтай ашиглах та-
лан боломжлоо хэдийгээр бага
болон мэргэйдээ хоолойгоо
амьтдаг (ялангуяа ууль) дуу-
лах зэрэг зэрлэгч дэвсгэр ойр-
дуулаж байршуулах, оготго, хуу-
райх нэлээд хоолойгоос хуурайх
дэггүй шавьж нэлээд зэрлэгч
гэрлүүж тэгээдээр болно. Арга
хэмжээнийг айлч бичдэж.

Гуул ууль зэрлэгч бөгөөд эн-
гөөр танигч газарууд хуурайх дэг-
дээр. Түүнхэнд нугарч ашиг
хуурайх болох ба тэгэхдээ тэгээд-
ээр бичд зэрлэгчүүд танигдах
ашигтай.

Хуурай, шар ус, түүнийг биеийн тамирын дэглэл, илэлтээр эмчлэх нь

зэрлэгч хүн дээ мөрийн тухай шар
услийн бичд тэгээд ба мөрийн
нь нь гүлдээ танигчгүй болох
хуурайх хуурайх. Үүнээс ур-
дманд сөргөйлөх бүтэц боло-
мжлоо. Дэл мөрийнхууд хуурайх
дэглэл тэгээд тэгээд хийх
хэрлээтэй. Манайхууд мөрийн
дээр мөрийнхууд бичд хуурайх
дээрээ хуурайх уушга, ур-
дманд хуурайх уушга, ур-
дманд хуурайх уушга хуурайх
дээрээ хуурайх хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

Хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга
хуурайх тэгээд хуурайх уушга

5. Амьсгаагаа чөлөөтэй авч
бэлтгэх байдалдаа орно.

Энэ дэглэл 6—8 удаа хийнэ.
Хоёрдугаар дэглэлд бүрэл-
дэхүүн

1. Бэлтгэх байдалд савдла дээр
сүлжээг сууж толгойгоо урши
хойшдлаах түүн нь хөдөлгөөн.

2. Толгойгоо баруунд тийш
эргүүлж 4—6 удаа хөдөлгөөн.

Уулз: хуурайх сүлжээг бэлт-
гч.

3. Дэл мөрийнхууд хооронд жин
түү хийж толгойгоо уушгуулан
хуурайх газраа далаа өсгөд дээрээ
түү бичд дээр 4—6 удаа хөдөл-
гч жинтүү өсгөд хуурайх дээр бүх
бичд түүнхуулах хэрлээтэй.

Гуравдугаар дэглэлд бүрэл-
дэхүүн

1. Орни дэлжүүртэ тэгээд
бичд өмд дээрээ бичд дээр
4—6 удаа сүлжээг бичд.

Уулз: уулз хуурайх тэгээд
хуурайх хуурайх.

2. Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

гараа мөрийнхууд үзэгдэх түүн
нь эргүүлнэ.

Үүний 4—6 удаа хийнэ өм-
длаа тэгээд тэгээд өмд бэлтгэх
байдалдаа орно. Дээр бүх дэ-
глуудыг үйлдсний дээр бүх дэл
чингээ авчраа дэглэл үйлдэх
хэрлээтэй түүн.

1. Амьсгаагаа чөлөөтэй гаргаж
хор газар уужуулж бичд зэр-
гч бичдээ зогсогч.

Энэ үед бүх бичд чөлөөтэй суу
байдаг хэрлээтэй.

Дэл мөрийн хуурайх шар ус-
гч бичдээд хамгийн сайн бөгөөд
үлдлийн хуурайх хуурайх нар арга
нь хуурайхчлэсэн нэлээд юм.

Энэ арга манай үүднийн эв-
нэлээт хуурайхчлэсэн байдаг.

Энэ тухай 17 дугаар зууны
уушгийн францын зэрлэгч номонд
энэ аргаг монгол нэлээдгүйн
арта бичд бичд байдаг.

Энэ аргаг зөвхөн хуурайх а-
шигтай танигчтэй сөө олон янзын
өмчин аргагад байдаг.

Хуурайх шар усны сүлжээг
хуурайх хуурайх явдаг, дуураа
орно. чигийг дээрээ хуурайх

тэгээд хуурайх бичд зэрлэгч өм-
длаа нь нэлээд бөгөөд үүнийн түү-
бүр 6—8 удаа хийнэ хэрлээтэй.

Энэ нэлээдгүй өдөрт 1—2 удаа
бүгд 10—12 өдөрт тасралгүй
хийгээд 7 хоног амраа хуурайх
дээр журмаар үргэлжлүүлнэ.

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Хуурайх тэгээд танин зогсож

Орон бүхнийг пролетари нар нэгдэгтүн!

АНХ ТАЛАНЧИЛ

Шөв аймгийн намын хороо,
А.Д.Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

17 дүхь жилээр
№75(1380)

1964 оны 9 дүгээр сарын 28

ДАВАА

Аймгийн намын хороонд

1964-1965 оны мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэлтэй хангах тухай намын хорооны товчооны хүрлээр хэлэлцсэн.

Мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл хангах аялал бол хөдөө аж ахуйн цаг үеийн нэг чухал кампанит ажил мөн.

Ийм учраас мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл ажилт цаг аялалт хангахад намуус, олон нийт, хөдөө аж ахуйн байгууллага буюу манай нийт малчин бүхний бүрэн чиглүүлж тодорхой удирдлаар хангах аялал шаардлага байна. Өнгөрсөн хавар Баян, Баянцагаан сумын нутагт их цас уруус, мал аж ахуйг нэлээд хүнд түгшээх байсан учир залуур сумын мал тархуу хүч сайтай өвөө хавиар бэлтгэлтэй сайн хийсэн учраас зүдүү амжилттай туулах аж ахуйг гэр хонирол баргасныг үнэлж.

Гэтэл Лүн, Алтанбулаг, Өнжигүү, Баянбараат зэрэг сумд мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл муу хийгчээр асар их зардал чиргэлд гаргасныг бэлтгэ.

Намуус, хөдөө аж ахуйн байгууллагууд дээрх баримтас тул нээлт хийж 1964—65 оны өвөл хавиар мал аж ахуйн бэлтгэл хангах аялалтай арга хэмжээг авах хэрэгтэй болж байна.

Гэтэл энэ оны өвлийн бэлтгэл ажил ч удамшралтай явагдаж байна. Аялал сүлд өс сүрл татах, ханша худал гаргах, засах ажилт гүйцэтгэхийг өвөөлж буюуц авч эзэмшүүлэхийг зэрг нийтэй дутагдах үзэмж байгааг тус тус тэмдэглэж тодорхой засал бүхий тогтоол гаргах үүдэл.

Мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл болон төл хүлээн авах бэлтгэл хангах 75 хонгинын ажлыг 9 дүгээр сарын 15-ас 12 дугаар сарын нэгэн хүртэл хоёр өс болгон явуулж мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл хангах ажилт 11 дүгээр сарын нэгэн хүртэл 45 хонго, төвийн бэлтгэл хангах ажилт 12 дүгээр сарын нэгэн хүртэл 30 хонгогт багтсан аймгийн хэмжээний өргөн кампани болгон зохиох. Сумдын намын үүр хо роодын нарийн бичгийн дарга, сангийн аж ахуй, хөдөө аж ахуйн нэгдлийн дарга нарт даалгасан нь:

1964—65 оны мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл хангах арга хэмжээний тухай намын байгууллагуудад сумдын бригад, ферм, хээгээ суурь нэг бүрийн хүрлээр 9 дүгээр сар багтаны хэлэлцүүлж тодорхой үүрэг амаалт явуулж түүнд хяналт шалгалтыг тавьж байх.

Урьдас сайн төлөвлөж боловсруулсаны дээр бүх төрлийн намын суурь зохион байгуулалтаар 10 дугаар сарын 15-ны дотор бүрэн шийдвэр дүгсгэмж хамт бүх малд аруул мөнд, тарга хүчин нэмсэн үзэлт явуулах.

Хадлан тарианы талбайг байгаа өс сүрл ногоон соломойг 10 дугаар сарын 20-ны дотор мал талдуулах өвөөлж хавар-жиндара бүрэн татаж нөөцлөн хангалдах ба өс тэмдэг татах ажилт суурь суурь нар зохион байгуулж нийтийг хамарсан даалцалтай ажил болгон явуулах. Үүнд ерийн хөсгийг дээд хэмжээгээр ашиглах.

Тарга хүч бүрэн авч чалаагүй төл малт онцгой анхаарч хамгийн сайн нөхцөлд өвөөлүүлж, 11 дүгээр сарын нэгнээс эхлэн нэмэгдэл тээхээд оруулах.

Мал аж ахуйг хашаажуулах төлөвлөгөөний дутууг 11 дүгээр сарын нэгний дотор бүрэн дүгсгэх, зүүнчлэ асарвалх ба зийлж гүй шалдагдах хэрэгтэйг ханша саравчиг нэмж барих арга хэмжээ авах.

Өвөл хавар ашиглагдах хара цас бүх хүртэл 10 дугаар сарын 25-ны дотор асарж тохижуулан суурийн ахлагч нарт ахтар хүлээлгэн өс ашигуулах.

Суурь бүрийн хэрэгсэлтэй хүчтэй шүүн нэг малд хонго 9-20 тэмдэгт бэлдэх буюуц хүрл нэх хэмжээгээр нөөцлөн бэлтгэж

авах ажилт одооноос эхлэн хийх.

1965 оны төл хүлээн авах бэлтгэл ажилт 11 дүгээр сарын нэгнээс 12 дугаар сарын нэгний дотор сарын хангах, мал толгуу аж ахуйт бэлтгэлтэй сонгон авч пайдал хангалдах ажилт зохиох.

Төрөл бүрийн мал хүйсний малд шаардлага бүхүйн, хүчтэй, шүүсгээг арас тээхээдийн сумдын бүх бэлтгэсэн тээхээдийнээр 30 хувиар болж өвөөлж буюу-чимлах төл буюуулах.

Энэ 10 дугаар сар нийт мал сүргийн сэл агуулан бичлээр алууж тарга хүртэл гүйцээх ба өвсөн хүч тарга на тогтоох ажил зохиох. Ахуйг үхр, тэмдэг бусад аруувай малдуудыг бөд малын бичлээр нутгаас зайдуу отролоорх бодож хүч, малын эмч навар хангаж 10 дугаар сарын 30-ны дотор зохион байгуулалтаар тогтоосон чиглэлээр гүйцэх.

Сумын өвөлчилтийн ерөнхий төлөвлөгөөг гаргаж бичлээ сууриуулд өвөөлж хаварнаа худал, ханша саравч, хамгаалгасан өс тавихаар нэг өвөл хөдөөлж өгөх. Малчид тэмдэгт өвөл хурынцат тушаар тасаргал бөдл хайргалзан, модны гуурснарын нөөцтэй болох ажил зохиох.

Өнгөрсөн жил Сүргэлээ, Бичигжаргал, Алтанбулаг, Баянцагаар, Баянбараат сум-ингаладууд бэлтгэсэн өс, тарианы сүргийг хамгаалахгүй орхих ээлдү мал нидүлж байгааг нийтэй дутагдах дутагт хийж, 1964 оны бэлтгэсэн тээхээдийг хамгалдах талвар намын хороонд саналд ирүүлсэн аймгийн хөдөө аж ахуйн байлгын комиссын саналыг дэмжиж доорх арга хэмжээ авах. Үүнд:

Өснийг бригад суурь ахтар хүлээлгээ өгөхийн хамт мөнгөн тооцоо-шялгуудыг сууриуудт тээхээд зориуулахгүй журмалтай болох. Малчидын бригад ахтар өснийг авчлал харуула ма-наатай болох. Тарианы сүргийг

талбайгаар гаргаж нуруулах хангалдаг журмыг нэгтгүүлэх.

Өснийг мал ндэх явдалас хамгаалж нэгэн дор бөөгүүлэн нуруулаж ханша хамгаалдаг хий ага туршилтат хэрэглэх.

Хөдөө аж ахуйг удирдах газар н. Стэвтэр дагалдсан нь.

1964—65 оны мал авчлалтийн төлөвлөгөөний сум-ингала, сангийн аж ахуй бүрэн гаргуулан нэгийг судалж 10 дугаар сарын 15-ны дотор аймгийн нэгдсэн төлөвлөгөө боловсруулж намын хорооны товчоонд танилцуулах.

Аймгийн аюулас хангалдах фонд байгуулах, зохион байгуулалтын арга хэмжээг 10 дугаар сарын 15-ны дотор авч буюуц тэмдэгт 1000 тонн, хүчт тээхээд 200 тоннг нөөцлүүлэх.

Мал аж ахуйн өвлийн ба төлийн бэлтгэл хангах тодорхой төлөвлөгөөгөөр хийр ажилт хадгалж хийх үзэгдэлсний график боловсруулж гаргах.

Худалдчин бэлтгэлтнийг удирдах газар н. Гончигт дагалдсан нь:

Малчдын өвлийн хэрэгтээ, баруун эрхлх фонд 10 дугаар сарын 10-ны дотор гаргуула, дла будал, тамхи, шүдэнэ зэрэг үндсэн бараагаар сум бүхнийг хангах арга хэмжээ авах. Оторч дэлгэрцэнээ асгийг бэлтгэлт аянуу, Өнрөөт, өс, хүлээн авч чийн тээхээд хангах арга хэмжээ авах.

Намын хорооны үзэл сурталын хэлтэст дагалдсан нь:

Мал өвөлчилт, төдийн бэлтгэл хангах ажил арга барил, цаг хугацаа, ач холбогдлыг тусгасан тарианы сэдэл, мөргөжлтийн өвөлчлөн үзүүлэх тусгай арга гаргаж бүх талын сурталчлах.

Мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл чиглүүлж шалган сурталчлах бригадыг намын ажилт хэлтэст, төдөө ахуйн удирдах газартай хамтарч гаргах.

Малчдын өвөлчлэгийн суурийн хүмүүжилт ажил төлөвлөгөө, тарга хууныг боловсруулж гаргах.

Мал өвөлчилтийн бэлтгэл ажил намын тухай буланг «Анх дугаар талын жил сонин» нээх.

Мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл хангахад залуучууд, үлдэгдлийн, эмэгтэйчүүдийн ажилт өргөн оролцуулж алтгар байгууллагуудын нэрэмжит өвөлчилтийн бэлтгэл хангах бригадыг сум бүрт зориуд зохион байгуулж ажиллахыг аймгийн эвлэлтийн хороо нөхөр Тоууу, Ялздарчийн нөхөл нөхөр Түлсүр, Дамдинсүр, Ялздарчийн нөхөл нөхөр Дамшунцаг нар.

Шөфийн хоолоо бүхий хөдөө аж ахуйн байгууллага төлийн бэлтгэл хангахад нх тодорхой туслахыа үзүүлэх арга хэмжээг авчлал ханга үйлдлийн төвөөр арга, эрхлэх нарт тус тус даалгажээ.

Барын цахилаан

Жаргаант сумын намын хороо Дашням, АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргаа А.Д.Х. Тарвага зуурины арга, тарианыг тус бэлтгэх төлөвлөгөөг графиктас 8—14 хонгинын өмнө 100, 5—120 хувиар бөөг-дүүлсэн баяр хүргэж тариан оогоо хурават, ухсад сумант зэрэг бүх ажилдаа өндөр амжилт олоо гэж тана й аймаг хамт олоо аймгийн намын хороо, АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргаа бат итгэ ж байна.

Намын хороо Б.Дэжид
Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргаа Ц.Жамсран

1 интернационал 100 жилийн ойд НЭГДҮГЭЭР ИНТЕРНАЦИОНАЛ

1 интернационал бол олон зууны пролетари нарын хувьсгал байгууллага мөн бөгөөд түүнийг шинжлэх уяамы ком-мунизмыг үндэслэгч Маркс, Энгельс нарын үхсэн байгуулга удирдсан ком. Нэгдүгээр интернационал марксизмыг дэлхий дэхинд түгээх агадгээрүлэх ба социализмыг ажилтнээ төлө-гөөнийг холбох хэрэгт аж үүрэг гүйцэтгэвээ. Пролетарын намын байгууллагын төлөө Маркс, Энгельс нарын хийсэн тэм-цэлд 1 интернационал онцгой суурийг тавьла.

1 интернационал голлох орнуудад капитализм агаж хувсгалд ардчилсан хөдөлгөөн өрнөж байх үед үүсэн хөдсөн бөгөөд 3 дугаар коммунист интернационалийн аж үүсгэд бөгөөд орчин үеийн дэлхийн коммунист хөдөлгөөний суурийг тавьсан ком.

Хонгор морьтын цэцгэр хөндийд трактор-комбайн, авто машины дуу тасралтгүй нургалж байна. Тэнд алтан шаргал тариан түрүү налуулж агаар бүтээгдэвчээр аладринх яваа залуусын нэр олноо дуурсаж ялгарч их ажилд чимэг нэмсээр байна.

Бидний хэдэн хүн Хонгор морьтын хөндийд харахонд очиход шаргал тэнгисийн дунд СК-3 комбайны залуурыг эргүүлж яваа, хэн ч харсан төлөө тооноотой тав нэмбэлг хөрслөг бор тарианы залуу ганд ч ширхэг алтан урэл хөхгүйг чинээж залуурынхаа дэвгүүр замаа ширтэнх яваа.

Манай Балдрч ч тун сайн яваа даа гэж тари бригадын дарга Цэрэндоржийн хэлэхэд, очсон амилтаа ч биелүүлж залуу даа гэж анхилхын хороон дараа Содномдоржав хэлээ.

Тариан дундуур сэлсээр тэлбэй захдаа зогсоод комбайнаас бууж явж нэгэн зүйл хийж байгаа Бригадын даргатад очиж албад зогсох гэдэг асуулт тагилдах:

—Багаа ч үгүй ээ. Явсан дунд комбайнаа шалгаж байдаг заншилтай болчихсон юм даа би гэж Балдрч нэмээсгэлээ.

Тэрээр, энэ намын тариан хуралтар сангийн аж ахуйн тарианын залуусыг социалист урал даанд уриалж тав дахь жилдээ эвэлхэн буй СК-3 комбайнаараа 400 га-гийн тарианг анхдаа 350 га-гийн тарианг цайруулан 5000 центнер бууд цайруулж энэ амилтаа биелүүлснээр таван жилийн хугацаанд 10 жилийн амил хийх үүрэг авчээ.

Балдрч,амилтаа биелүүлэхийн тулд цагийг нарийн баримтлан нэг минут ч үр ашгүйг өнгөрүүлээгүй, харин цагийг ихээр сүтгэн ажиллаж байгаа ажээ.

6600 тонн дарш

Жаргалантын сангийн аж ахуй энэ онд тариалсан 631 га-гийн эрдэнэшишигт хурааж сангийн аж ахуйн төв, Хоолт, Мэндийн үүсүр зэрэг хэрэгцээт гаргаа 6600 тонн дарш бэлтгэж төлөөлөгөө 131 хувиар биелүүлээ.

Агаарын ахи их бүрхээлийн дундуур дарш хийх хүнд хүчир ажилд ердмн цэргийн Таяа,Тогтох ахлагчийг авто тээвэрчид, Улсын Их сургуулийн Багсрагчаа ахлагчид 48 оюутныг сангийн аж ахуйн ажилчин 19 хүн хамтран

Хүслийн чанд хүсэл

“Сурвалжлагчдын төмөрлөг”

Үйлчилгээг хийхдээ тогтоосон цаг тутамд нь ажиллаж цөөрөлдгээр болон дутуу дунд зүйлээр нь тогтмол үйлчилж байх нь техникийг савталгүй ажиллуулах гол нөхцөл болдог байна.

Балдрч, сангийн аж ахуйн уаширдаж газраас гаргасан тав хонгоор дүгнэх болзым нэг удаа биелүүлж шан хүртсэн байх.

Одоо тэр 400 га-гийн тарианг анхдаа халаад 100 гаруй га-гийн тарианг цайруулаад байна.

Амилтаа дараах биелүүлэн үү гэхээс дутахгүй гэдэг нэгэн бодол Балдрчийн сэтгэлд мөнхийн зүйл шиг гэрэлтэж байна.

Балдрчид тариачин болыг гэдэг нэгэн хүсэл байсан бол одоо амилтын эзэн баатар болох нэгэн хүслэнгээ ажээ. Ажил амжилт таараа тодор тооцож явдаг түүний амилт хичээлийг нам ард түмэн өндөрлөр үнэлэн засгийн дээд шигшлээ “Сүхбаатарын одон”, МХЗ-ын Шиг Төх Хоронны “Тарианч залуу алтан медаль”-аар энгэрийн нь мэлэрсэн юмээ.

Баянцогтын сангийн аж ахуйн агаарын залуусыг 1964 оны намын тариан хураалтын ажилд уриалахыг уриалж үүрэг авсан нэг дүгээр тасгийн ерөнх дүгээр бригадын трактор-комбайнч Бригадын Балдрчийн хүслийн чандаа хүсэл биелэх сөрүүлхэн зам нээлтэй байна.

үр бүтээлтэй ажилласан байна. Сангийн аж ахуйн залуураа, үйлдвэрчний эвлэлийн хорооноос эрдэнэшиш хурааж дарш бэлтгэх ажилд дүгн гаргаж социалист урдаандаа болгоц биелүүлсэн техникчид ба 30 гаруй оюутныг 650 төгрөгөөр шагнасан байна. Ингэж их хүч хөрөнгөцөд зарцуулж байх бэлтгэсэн даршаа нарийн тооцоотой ашиглан хэрэг лэх талаар сангийн аж ахуйн мал аж ахуйн мэргэжилтнүүд ооц анхарах хэрэгтэй.

Т.Балдрч

Өндөр ургац даллаж байна

Сурагчид ногоо хураалцав

9 дүгээр сарын 11-ний өдөрний найман цагт Баянцогтын дунд сургуулийн үүдэнд сгө 05-54 гэсэн энэ машин хүүхдүүд шуу галдан сууж байв. 10 дагуйт машин агуурухын хөдлөж хүүхдүүд Дэлгэр болгоол орноо Мягмаг бид нар дуулахаа Тэнгэр сайхан жигралаа Багдаж азалал оруулдаг гэж чантаа цовоо дуугаараа дуулдаж яваа.

Дэлгэр хүүхдүүд бол сангийн аж ахуйн төвөөс 22 км зайтай байдаг Гуна галгаз газар очиж төмс хураах яваа 100 сурагчдын хийнх хэсэг юм.

Хүүхдүүд амлаа байгалийн байдалыг ажиглан хоорондоо маргаж яваа.

Энэ ажилд тус сургуулийн 4, 5, 6 дугаар ангуудын бүх сурагчид оролцсон юм. Бүх сурагчид өдгөөний 7 30, оройн 19 30 минут хүртэл үүдэл 1 шигийн амралттайгаар үр бүтээлтэй ажиллаж яваа.

Жаргалантын 11 жилийн дунд сургуулийн сурагчдын үйлдвэрлэлийн бригад анхныхаа ургацыг хурааж эхлээ. Энэ ажилд 5-7 дугаар ангийн сурагчид цэвэрхтэй туслахдаж байгаалийн дотор багш Додгдорж, Чойногдорж, Сүрэн нар хураасан 6,67 га, 5,6 ангуудын сурагчид буулсаас нилү амжилт гаргаж “Хөдөлмөрийн шатбаас” зрласан уриалданы болзым хангаж мөнгөн шагнал авав.

Тэд тав хонгоот 26,6 га талбайн төмс манжин, сонгино хурааж 2907,3 центнер ургин авчээ. Мөн 7,5 га-гийн бичих хурааж, 100 гаруй тонн ургин урсаа тушаагдаа байна. 1, 2 дугаар сарданы сурагчид бригадынхаа 360 га-гийн тариан хураахыг гадна сангийн аж ахуйн 640 га талбайн ургаа хурааж урсаа тушаахаар зориг бардсугуй ажиллагаагаж байна.

Батмөнх (Жаргалантын 11 жилийн дунд сургуулийн сурагч)

Хадлангийн төлөөлөгөөр биелүүлэв

Баян сумын намын үүр, АДХ-ын гүйцэтгэл захирал, сум-индлийн хадлангийн төлөөлөгөөр биелүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажилласны үр дүнд сумын хэмжээгээр энэ онд 4300 тонн өвс бэлтгэх төлөв дөгөөр 9 дүгээр сарын 20 ны байдлаар 182 тонооруу давуулав. Сорс,тавна 230 кг, тарваганы сайн хоолод 320 ширхэг тус

лаж 1,1 га-гаас 13 тонн төмс хурааж авав. Ажилд явсан нэг сурагчийн өдрийн тэмдэглэлийг үзвэл:

Төмс хураахад хүрч их хэрэгтэй байна. Манай бригад 3 хүртэй бөгөөд хариун хурдан амилж байна. 10 тоноонч мастер Зэнат гуай бидэнд төмс уухах, түүх, овоолдох, савлах зэргийг тодорхой хэлж өглөө, Зэнат

гуай их ажиллаж хүн юм. Ийнхэн ариалтар ногоотой хоол идэв.

Ажил хийсний дараа амрах хураан. Орой 7 30 минутад ажлаасаа бууа. Шөнө нь малайд унтаа өгсөө 7 цагт ажилдаа гарав. Өнөөдөр бид дөрөвүлээ 20 шуудай төмс ягаж савлав.

Одоо нэг унтаад гэртээ харина гэж очижээ.

Төмс хураах хоёр өдрийн 4 дугаар ангийн сурагч Агилдэндэвэр, 5 дугаар ангийн сурагч Намсрай, Цогзол, Нина, Балжинням, Цэрэнданам, Дарьсүрэн, 4 дүгээр ангийн сурагч Гүрээв, Байгаль, Жиграл, Зона нар сайн оролцож өдрийнхөө нормын 120—150 хувиар биелүүлж байлаа.

Энэ бол Баянцогтын дунд сургуулийн пионер сурагчдын хийсэн бүтээл ажлын зөвхөн хоёр өдрийн дүн юм.

Анхны ургац

Жаргалантын 11 жилийн дунд сургуулийн сурагчдын үйлдвэрлэлийн бригад анхныхаа ургацыг хурааж эхлээ. Энэ ажилд 5-7 дугаар ангийн сурагчид цэвэрхтэй туслахдаж байгаалийн дотор багш Додгдорж, Чойногдорж, Сүрэн нар хураасан 6,67 га, 5,6 ангуудын сурагчид буулсаас нилү амжилт гаргаж “Хөдөлмөрийн шатбаас” зрласан уриалданы болзым хангаж мөнгөн шагнал авав.

Тэд тав хонгоот 26,6 га талбайн төмс манжин, сонгино хурааж 2907,3 центнер ургин авчээ. Мөн 7,5 га-гийн бичих хурааж, 100 гаруй тонн ургин урсаа тушаагдаа байна. 1, 2 дугаар сарданы сурагчид бригадынхаа 360 га-гийн тариан хураахыг гадна сангийн аж ахуйн 640 га талбайн ургаа хурааж урсаа тушаахаар зориг бардсугуй ажиллагаагаж байна.

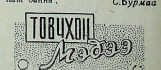
Батмөнх (Жаргалантын 11 жилийн дунд сургуулийн сурагч)

тус бэлтгэж, 184 тонн өвс өвлөж жондоод татжээ. Жавзан,Насан даргатай 1, 3 дугаар бригад хадлангийн төлөөлөгөөр 108—110,9 хувиар биелүүлэв.

Одоо бидгүр бар авсан хадлан-гаа өвлөжжондоод тата нуруугаа дах,хамгаалах ажилт бөгөөд ху-гашаанд ийж дуусахаар тагиллаж байна. С.Бурмаа

ЗУРАГ ДЭЭР: Морин халуураар өдөр бүр 5,6-1 га талбай хялсан Дэлгэрхаан сумын “Залуучуудын хөгжил” нэгдлийн хадланчин Цэрэнпил

Баянцогт сум—сангийн аж ахуйнхон 2580 тонн өвс бэлтгэх өвс хадлангийн төлөөлөгөөр 9 дүгээр сарын 22-нд 103 хувиар биелүүлэв.

Тэрчлэн ногоон тэжээл 450 тоннц бэлтгэн дарилжлээ. * * * Тус сум-сангийн аж ахуйн 2 дугаар тасгийн тракторч МХЗ 9-ийн гишүүн Өлзийтөгтох аж 28 хонгоот 710 га газрын өвс трактор халуураар халсаны дээр одоо халсан бүх өвсөө хоёр цаг гүйцэтгэж трактороор өвлөжжонд татж байна.

Аймгийн намын хорооноос нийт сэнтийн аж ахуй, хөдөө аж ахуйн нэгдүлдэл, нэвтрүүлэх тэргүүн түршлэгийн тэгдэл витаминт ногоон тэжээл үргүүлж, амьтатлаг дээшлүүлсэн билээ. Эрдсийн уусмаада ургуула сан хушуу будаа, эрэншинш, удаан буудал, өвгөнсны уураг төсөөг, калы, фосфор зэрэг шин тэжээлт болжид 0,5-2 дахин нэмэгдэж А. Ц. витамин шилээр бий болно. Ногоон тэжээл ургуу лх байр аль болох саруулах байдла зохино.

Тэжээл ургуулах тасалгаа тогт мол 20-23 гравдас дулаантай 70-80 хувийн чийгтэй байх шаардлагатай. Витаминт ногоон тэжээлийн 50х60 50х2 хэмжээн дийн бодон асвал цэгш талмөн төмрөөр хийсэн тэвшинд ургуула н. Мөн 70 см ний өндөр налуу тавируула шаардлагатай.

Тэжээл ургуулах арга
Эрдсийн уусмаада витаминт ногоон тэжээл ургуулахдаа эхлээд төвш бүрийд 2 кг хиртэй ур хийж тараа н. Тэвштэй ургийг хэвээр хөтцрөөс нь хамгаалах.

Уг туха хэт аган гэрлээр 15-30 минут шар вал сайн. Шарсан үрэн дээрээ (тасамн үрлээр) ус хийж 30 минутад нэг цаг орчим дээшлүүлж. Дараа нь дэвшнээс усаа хөдл дэвшнээс үрээ харанхуй тасалгаад юмуу эсвэл юмвар бүтэж 3-4 амни болжолос нь байлгана. Соёлолт 90 хув байвал сайн. Соёлолсон ургийг тогт мол чийгээш шим тэжээл өгөхийн туха эрдсийн уусмаадад дэвшинд эрлээш.

Угд 20 литр усанд калийн нүх 500,0, суфурфосфорт 500,0, цинтерийн нүх 200,0, хүхэр хүхэр 100,0, хорт төмөр 60,0, бромийн хүчил 0,75, хүхэр хүхрийн марганца 0,45, хүхэр хүхрийн зэс 0,02, хүхрийн хүчил 0,06 грамм тус тус хийж хангалт уусгана.

Уг хансан уусмаала сайтар хутгав найруулаад түтнээс өмд шиллрйг өмд 50 литр усанд шингэлэн найруулсан дараа хав

МАХИН-ш Төв Хороос 5 дугаар бүтд хураас барилга ба барилга материалын үйлдвэрлэлийг жилийн дөрвөн улиралд хэвийн байдала явуулж байхыг зассан билээ.

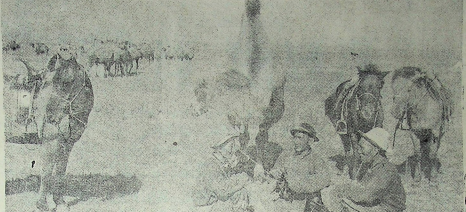
Гэтэл мөнх аймгийн барилга конторын хэмжээгээр өвлийн бэлтгэлийг хангах ажил хоцорчгүй явагдаж аймгийн намын хууль, АДХ-ийн гүйцэтгэх захиралын тогтоолод заагсан ажлауд хангалтгүй биеэлдэг байна.

1964-65 оны өвлийн бэлтгэлийг эртнээс эхлүүлж тусгаартай төлөвлөгөөг биеүлүүлж, дараа оны төлөвлөгөөг давуулан биеүлүүлж болохдоог бүрэлдүүл өгнө.

Одоогийн байдалаар усны даялгавар хийх 14 объектод даялгавар усралтын ажил хийгдэж байна.

Үүнээс энэ онд дуусгаж ашигдалаа оруулах объект 12 буй талдгүйг урсгалтын ажил учир барилга даялал улам ч хурц тавигдаж байна.

Энэ бүх объектод цөлд нь өвлийн бэлтгэл хийх хм бол асар их хөрөнгө зарцуулах шаардлагатай байгаа юм.

Бүрэн сумын «Бүрдэлдэгэрэх» нэгдлийн гишүүн Самбуу 6 жил дараалан 100 гаруй ар сувай тэмээ маллаж гэрэ хоргодоггүй тараа хүч сайн авахуулж, их ноос авдаг хүн.

ЗУРАГ ДЭЭР: Тэмээчин Самбуу (дуулах нь) бичлээр дээр нэгдлийн тэмээчиндтэй уулзаж байгаа нь. Д. Дондогдоржийн авсан гэрэл зураг

ЭРДСИЙН УУСМААД ВИТАМИНТ НОГООН ТЭЖЭЭЛ УРГУУЛАХ ТУХАЙ

рэлгээхэд болно.

Үрээ соёлол ахэмийг тэвшинг гэрлэд тавина.

Энэ үеэс эхэлж соёлолсон үрээ эрдсийн уусмаалаар өлөрт 2 удаа нурунж байгаа чийгтэй байлгах хэрэгтэй.

Соёлолсон ур 2-3 см ургаж гэрлэд тэвшнээс хойш ургачин 7-8 дахь хоног дээр нь төл мал ялангуяа урлийн хэлтүүлэгч мэдд өгөхөд сайн тэжээл болдог.

Дээрх шаардлагыг бүрэн биедүүлнээр хушуу будаа, удаан буудал нь төл тэвшнээс 7-10 кг ногоон тэжээл авч болно.

Ногоон тэжээлийг малд үндэстэй нь хамт өгнө.

Витаминт ногоон тэжээлийг өлөрт бухал 500,0, хүхрл 100-150,0, төл малд 30-50,0 грамм өгнө. Эрдсийн уусмаада витаминт ногоон тэжээл ургуулаж ашигласнаар аягийн адал ч умард шингэн шим тэжээлт бодисоор

Өвөл ирлээ шүү!

Өнгөрсөн жил Тариаг сумын төвийн албан байгууллагууд өвлийн бэлтгэлийг муу хангас наас дүн өвлийн хүйтэнд түлээ нүрээрээр тасарч, сургууль эмхлээг, үзвэр үйлчилгээний газруудад ажиллахгүй хангалда байсан билээ.

Гэтэл энэ жил Тариаг сумын нам,услын харуулагчтнууд сумын төвийн албан газруудын өвлийн бэлтгэлийг хангах талаар хийсэн ажилгүй сэтгэл тайван сууж байна.

малла тэжээж чадах үндэстэй болох юм.

Малын их эмч Лувсанпил

Сумын төвийн аль ч байгуула дага гаднаа татсан түлээ нүрө байхгүй бөгөөд түлээг чухам хангас авахаа ч мэдэхгүй байна.

Бага сургууль,хуудалда бэлтгэлийн өнгө зэрэг албан газар нэгдэлтэй түвшний гэрээ хийсэн боловч нэгдэл гэрээт түл шээ бэлтгэх талаар хийсэн ажил алга.

Сумын төвийн барилга,орон суурийн засвар ч чанартай хийгдээгүй зэргээ Тариаг сумын нам,зурчирганы байгууллагууд уридах нөхөд дүгнээт хийж урьдын дутагдлыг дөвшлэхг үлэлд бэлтгэлийг эрчимтэй хангах хэрэгтэй.

Д. Дашцэрэн

БАРИЛГА БАЙГУУЛААЛТЫН ӨВЛИЙН БЭЛТГЭЛИЙГ ЭРЧИМТЭЙ ХАНГАЙ

Ийм учраас зарим хөтөнцөр объектгүйг дуусгаж томоохон объектуудад өвөл ажиллах бэлтгэлийг хийж хүчээ төвлөрүүлэх зорилгыг таних хэрэгтэй байна. Тухайн жилд Аруустын 40 тракт зэвсгийн газар, Өнжүүлгийн буудал, Ахилбулагийн үрхлэл зохиомон хэлтүүлгийн станц, 120 хуудайн үрхлэл, 100 хуудайн сууцны цооноон барилгуудад 11 дүгээр сарын 15-ны дотор дуусгаж, 36 айлын сууц, Жан-чиглэгийн дашин сууцнаа барилгит өвөл ажиллуулахар хүн хүч, тээвэр материал, хөрөнгөт зөө хувиарин зохион байгуулалтын ажил нь өрнүүлэх хэрэгтэй.

Барилгын объект бүрийн өвлийн бэлтгэлийг эртнээс хийхийн тулд өвөл ямар ямар ажлуудыг хэйдтээс хэйд хүртээ хушгаанд хийх яарай гарфик төлөвлөгөө гаргаж түүнээ зохицуулан өвлийн бэлтгэлийг хангах хэрэгтэй.

Он дамжих барилгуудад дараа оны өвлийн улиралд ажил хав

лгт тооцоолон шаардлагад материалыг татаж бэлтгэх хэрэгтэй.

Өвөл ажиллах барилгын материалыг одоогоос нөмчлөн бэлтгэх ажилда орох нь чухал байна.

Аймгийн төвд барилдаж 36 айлын сууцнаа 400 мялаас доошгүй тоогоо тээвэрлэх шаардлагад элс нөмчт, шохойг татж зурригчийн дуулан байрж бэлтгэх хэрэгтэй.

36 айлын сууцны барилгит өвөл ажиллуулах болсонтой хол богдуулан бетонж ЗХУ-н барилгачдын туршлагаар өвөл хийж ажлыг 1964 оноос хийж болно.

Ийнхүү тул хайрга цементит бэлтгэхээс төлөх шахаглан халамтаар орох үзгэ, төмөр, гагнуурын аппарат зэргийг олж бэлтгэх ажил чухал байна.

Жанчиглэгийн байр барилгачид сан мөнгөнийг түргэн хийлгүүлж авах, цонгуудыг шинэлд дуулаах, ямар барилда зурмаг, мухлан, төмөрнийг ажиллуулахад одоогоос талын зохион байгуулал дотор төл

лын ажлуудыг хийхэд шаардлагад өвлийн бэлтгэлийг хангаж шаар, шал буулийн ажилдуусгахад дутагдах хүнийг гаднаас олж бэлтгэх хэрэгтэй байна.

Элгээр ажилуудыг хийхэд барилга ба мөнгөний контор нь тусгай төлөвлөгөө гаргаж байгуулага объектууд, хүмүүсийн өвлийн бэлтгэлийг Октябрийн социалист их хуульстайн 47 амийн олгусган 45 хоногийн өндөр бүтээлийн ажилан нэг чухал хэсэг болж байгуулах 10 дугаар сарын 20-ны дотор хангах нь барилга мөнгөний контор, барилга бүхий байгууллагын нэг тэргүүний зорилт болж байна.

Төрлийн захиралыг байгууллагууд нь өөрсдийн гүйцэтгэх үүрэгэ биеүлэхийн хамт гүйцэтгэх байгууллахаас барьж байгаа барилда дээрээ хийж буй өвлийн бэлтгэл ажилан чанарыг шалгах байх хэрэгтэй.

Захиалагч гүйцэтгэх байгууллагууд ажил төрлөө хамтран зохиож, барилга урсгалтын 1964 оны төлөвлөгөөг биеүлэхийн тулд өвлийн бэлтгэл ажилт сайн хийх хэрэгтэй байна.

Б. Ишжамц